

B

11

EXERCITATIO
M E D I C A
VIGESIMA:

*In alma Argentoratensis Aca-
demia proposita:*

P R A E S I D E
MELCHIORE SEBIZIO
juniore, Doctore ac Pro-
fessore Medico:

Respondente
IOHANNE CHRISTOPHORO
OSIANDRO Adelbergensi.

ARGENTORATI,
Typis exscribebat Joannis Andreae

Anno M. D. C. XXIII.

PROBLEMA I.

An venæ sentiantur? Affirmativa pro se autoritatem habet Galeni & rationem. Nam Galenus l. 16. us. part. c. 2. scribit, arterias & venas sentire: non autem voluntario motu moveri. Hujus enim est yavor esse musculum. Ratio vero est duplex: 1. quia Exerc. 18. probl. 6 probatum, membranas instrumentum tactus esse. Venarum autem substantia membranosa est. 2. quia venæ & arteriæ perpetui ferè comites sunt nervi, velut duo à la mons frat. At nervi motum & sensum partibus communicant. Verum negativa veritati est magis consentanea. Sic enim Galenus l. 16. us. part. c. 2. arterie & vena cuiusque partis sensus omnino sunt expertes: sive illæ rumpas, sive uras, sive incidas, sive laqueo excipias. Ratio est in promptu: quia pertuncas earum nulli nervi sunt dispersi. Et licet vicine sint nervi: tamen sensum ab ipsis non mutuantur: sicuti neg. ossa à periostis. Substantiam vero illarum quod attinet, membranis quidem ea similis est: at propriè membrana non est. Si sensum habere dicantur vena, naturalis est, quo naturæ ductu jucunda & molesta sentiunt, sicut aliae partes: non animalis, quem nervi conferunt. Hec enim sensus distinctio colligi posse videtur ex c. 4. l. de plenitud. Aut si maximè animalis esse dicatur, non tantum tunicis earum proprijs acceptus ferendus est: sed membranis, quibus sunt investite.

I L

Sintne nervi arteriis continui, ita ut nil sint aliud, quam exiliores factæ arteriæ? Galenus scribit l. 1. de plac. Hipp. & Plat. c. 7. Ajentem olim defendisse Praxagoram: & nervos credidisse ramos esse exiliores arterie magna, in quos illa degenerabit. Idem videtur voluisse Aristoteles, 3. histor. an. c. 5. cum air. Aortam esse nervosam: & extremitates quidem illius omnino nervo constare. Non enim cavae esse. Idem denig. ex recentioribus Cœsalpinus statuit. Ratio est: quia ligatis carotidibus ar-

A 2 teriis,

terijs, sequitur privatio sensus ac motus in toto corpore, propter
interceptionem spiritus vitalis, qui per illas arterias ad cerebrum de-
sivatur: & postea factus animalis per nervos in totum corpus di-
stribuitur. Deinde quia cum spiritus vitalis ex corde per arterias
mittitur ad cerebrum, necesse est, ut aut ex arterijs in substantiam la-
xam cerebri effundatur, & ex ea rursus in nervos ingrediatur:
aut ut nervi arterijs sint continui. At prius videtur esse absur-
dum, & pugnare cum natura spiritus vitalis. Cum enim is extra
vasa propria se dilatare soleat, majusq[ue] spatium occupare,
fieri non potest, ut per angustissima orificia nervorum in substan-
tiā eorum ingrediatur. Verum falsitatem hujus dogmatis
primum auctor demonstrat, que nullam talēm continuitatēm
nervorum cum arterijs concedit. Deinde ratio redarguit. I. quia
si nervi essent extremitates arteriarum, & quidem attenuatae
excilioresq[ue] factae: tot essent nervi quot arteriae. At consequens
est contra sensum: qui multo maiorem numerum nervorum quam
arteriarum ostendit. II. quia perpetuo essent arterijs minores:
quod rursus falsum esse auctor in brachijs & cruribus demon-
strat: in quibus nervi maximi & crassissimi. III. quia extre-
ma arteriarum minimè pulsarent: sed nervorum in modum qui-
escerent. IV. quia arteria & nervi non distincta vasae essent: non
ex diversis prodirent fontibus: non differentes haberent fines &
usus: non propriam & peculiarem obtinerent structuram. Quo-
rum enim vasorum est identitas, illorum quoq[ue] idem est prin-
cium: idem finis: eadem fabrica.

I I I.

Vtrum nervi venarum sint propagines? Est ex recentioribus quidam, qui docuit, nervos nihil aliud quam venas
esse. Has enim cum ad cerebri pervenerunt substantiam, in ner-
vorum naturam degenerantur. Preter alia vero argumenta, qui-
bus suum placitum confirmare studet, etiam hoc utitur: quoniam
mirabilem humorum perducere videntur ex venis in nervos: &
vice versa ex nervis in venas. Nam colicus dolor saepè in para-
lysin definit: & contraria hæc in illum non raro mutatur: quod fieri
non posset, si nervi non essent venis continui. Sed hæc opini-
o

nio rursus sensu refellitur: qui venas & nervos vasa planè distincta, & multis in locis contigua quidem: at nullo modo continua esse monstrat. Deinde & ratio persuadet, continua non esse. Forent enim nervi, non secus ac vene, cavi: sanguinem continerent: medullâ cerebrali carerent: minores ubiq; effent venis: quia earum extremitates: deniq; aut unum, aut duo principia haberent. At unum non habere fidem faciunt oculi. Si verò duo haberent, sequeretur, vasa esse distincta, addistinctos usus à naturâ facta. De migratione doloris colici in ~~magistris~~, cuius non tantum neoterici: verum etiam prisci artis proceres, inter quos Paulus A Egineta lib. 3. cap. 18. & 43. nec non Avicenna lib. 1. can. fen. 2. doctr. 1. cap. 1. & lib. 3. can. fen. 16. tract. 3. c. 6. meminerunt, in actu diaconi, sequi-
dem occasio nobis data fuerit, dicemus.

I V.

Num verum illud Aristotelis, cutis capitis sensu caret? Aristoteles non tantum hoc affirmat lib. 3. hist. an. cap. 11. Sed & ratione confirmat: quoniam cutis in capite, nullâ interpositâ carne, os adhæret. Carnem enim quandog^{επειν} tactus statuit: velut problem. 6. exercit. 18. ostendimus. Nos rationem quidem Aristotelis non agnoscimus: pronunciatum autem ejus cum limitatione adiunxit. Nam ~~αναθητον~~ vel id dicitur, quod omni prorsus sensu est orbatum: ut os, cartilago, unguis, pilus, &c. vel id, quod quidem sensum aliquem habet sed hebetem atq; obtusum. Priori ergo modo cutem capitis insensilem esse negamus: posteriori verò concedimus. Nam si incidatur in contusionibus, abscessibus, aut vulneribus, sentit quidem & dolet: sed non tam exquisitè, quam cutis in locis alijs.

V.

Probandūmne illud Aristotelis, hominis caput ~~αράγκων~~ est, excarne? Dicit hoc Philosophus lib. 2. de part. an. cap. 10. & non tantum anteriorem ejus partem carne vacare scribit: sed etiam posteriorem. Rationes adserit duas. 1. quia si à carnis copia circumdatum esset, cerebrū valde caleret: idq; ob sanguineam carnis naturam, qua calida. Sicaleret, officium, cuius causâ fabricatum,

A 3 facere

facere non posset. Quod enim calidum est, refrigerare nequit. At-
qui officium cerebri est calorem cordis temperare: quemadmodum
Philos lib. cod. c. 7. probavit. 11. quia si caput carne obtectum
est, utiq; non parum gravaretur, & per consequens erectum esse
non posset. Nihil enim erigi potest, quod onere presum. Atque
caput erectum esse decet. Nos duplicem adhibemus distinctio-
nem: unam capitis: alteram vocis articula. Caput vel sumitur presse
atq; angustè, pro domicilio tantum & propugnaculo cerebri: quod
veteres ἄραγον τετέρας olim vocabant. Extat hec significatio
apud Hipp. lib. de vuln. capit. Vel fuscè & vulgariter, prototo
supremo ventre, qui vertice & primâ colli vertebrâ circumscri-
bitur. Αράγον autem i. illud dicitur, quod omni prorsus carne de-
stitutū est. 2. quod parum carnis habet. Itaq; caput priore modo acce-
ptum ἄραγον concedimus. Posteriori nequaquam. Pars enim illius
glabra, cuius superior pars frōs, inferior facies dicitur, carnes tūm
glandulosas, tūm musculosas habet plurimas. Imò ne priori qui-
dem modo sumptum planè est ἄραγον. Nam circa tempora musculi
sunt insignes, κεταντια appellati. In os vero occipitis multi inse-
runtur musculi, qui motibus capitis sunt dicati. Αράγον ergo est,
quia comparatum cum medio & imò ventre parum carnis obrinnet.
Prima autem Aristotelis ratio nihil apud Anatomicos valet. No-
biliorem quippe usum cerebrum habet, quam refrigerationem cre-
dis, uti sequenti exercitatione planum faciemus.

V. I.

An aliqua pilorum capitis, qui capilli dicuntur, sit util-
itas? Sexcenties ab Aristotele & Galeno inculcatum fuit, DEV
& NATVRAM nihil frustrā facere. Frustrā autem facti eſent ca-
pilli, si omni prorsus utilitate carerent. Quānam ergo est illa? 1.
ut caput ornent. 2. ut cerebrum, quod & ratione propria comple-
xionis, & ratione situs, quia à caloris fonte longius distitum, &
ratione aliquis officij, quatenus frigidum aerem per nares attrahit,
& ratione eſsum ac membranarum, quibus est circumdata, fri-
gidissimū est, regant & calefacti. 3. ut id ab externis alijs injurijs
defendant. 4. ut sui generatione, & auctiōne, fuliginosa cerebri
excrementa, que partim ex propriā nutricione resultant: par-
time

sim vero ad illud, velut ad caminum, ex subjectis partibus ele-
vantur, consumant. Natura quippe, inquit Aristoteles, l. 2. de gen.
anim. c. 4. perinde ut pater familias nihil amittere solet, ex quo
facere aliquid commodi potest. Decori ergo sunt capilli, utiles, &
necessarij: & ita quidem, ut ex albo illorum sint pilorum, quos
Philos. 3. hist. an. c. II. ovuſ ſeruſ, congenitos, vocat: quales etiam
ſunt ſuperciliorum & palpebrarum. Idem namq[ue] ibidem pilos in
ovuſ ſeruſ kai iſe poſt evuſ diſpedit.

VII.

Recte dicat Aristoteles l. 3. part. an. c. II. inter mem-
branas maximas & robustissimas esse, quæ cor & cerebrum
ambiunt? Recte & rationabiliter hoc se dicere Aristoteles putat:
quia cor & cerebrum membra sunt uaria ſeria, maximè principa-
lia. Talia autem pricipuam tutelam & custodiam desiderant: que
non niſi per robustiores membranas preſtari potest. Nos robustif-
ſimas quidem concedimus duas, alteram que dura mater, & craſ-
ſa meninx: alteram quæ pericardium, cordis involucrum, capſa,
casula, arcula, & ab Hippoc. l. de corde ſed, vagina cordis nomi-
nat. Ratio eſt: quia craſſima & densissima. Meningem vero
alteram, que tenuis, & pia mater vocatur, uam ex robustissimis
credere non poſsumus. Facile ſiquidem pretenuitate & subtilita-
te ſui corporis laceratur. Neg. videmus, cur pericardium pro una
ex maximis membranis haberi debeat. Eſt enim corde paulo dun-
taxat maior: tantumq[ue] à corde diſtat, quantum pro ejus dilata-
tione, & continentendo humore ſeroſo eſt neceſſe. Duram vero me-
ningem maximam propterea membranam eſe censemus: quia non
tantum cerebrum involvit: ſed etiam spinalem medullam, &
in universum nervos omnes, quorum infinita ſerē eſt multitudo.
Trajectis etiam per ſuturas filamentis pericranium & periostium
conſtituit. Reduplicatur preterea in capitib[us] vertice, cerebrum
in dextrum & ſinistrum dividens: & hac reduplicatione
illud corpus, quod falcē appellant, format. Posteriorū vero, ubi
cerebrum à cerebello separat, quadruplicatur. Ex quibus liqueſ,
dura matri ampliſſimam eſſe molem: paulo autem minorem ma-
tris

eris pie: quippe qua & ipsa tūm cerebrum, tūm spinalem medul
lam, tūm nervos omnes investiat.

VIII.

An cerebrum sit frigidum? Sententia negativa ratio
nes habet plausibiles. Quod enim cerebrum calidum sit, seqq. ra
tionibus probari potest. I. quia multas haber arterias à caroti
dibus; multāsg. venas à jugularibus: & consequenter etiam mul
tum sanguinis tūm alimentary, tūm vitalis. II. quia spiritus
generat animales, qui precalidi, tenues, valdeq. mobiles: quorum
causa non frigus est: sed calor. Quin imò ipse quoq. officinam suam,
cerebrum, calefaciunt. III. quia plurimas exercet actiones: mo
tum, sensum, phantasiam, memoriam, reminiscientiam, ratioci
nationem: ut de functionibus naturalibus, ac cum primis de con
coctione, nihil jam dicamus. Ad hanc autem actiones obvandas
inepta est frigiditas: aptissima caliditas. IV. quia nobilissimo
membro, quale ratione officiū cerebrum est, nobilissima debetur
qualitas. Atqui talis est calor. V. quia partibus frigidis, ossibus
scil. & membranis, est circumseptum. Solet enim natura, inquit
Aristoteles lib. 2. de part. an. cap. 7. semper emoliri contra cu
jusvis exuperantiam auxilium per conjunctionem rei adverse:
ut excessum alterius compenset ac moderetur. VI. quia qua rati
o est in μακροστομῳ, eadem videtur etiam in μικροστομῳ. Pulcherri
maenim utriusq. κύον est harmonia & concentus. Et homo, qui
natur εξ οχήματος τιτulum gerit, ad similitudinem μακροστομων
conditus dicitur. At in μακροστομῳ calidiora corpora superiorema
occupant locum: frigidiora inferiorem. Ergo cerebrum hominis
merito calidum statuitur: quoniam in editissimā sede collocatum.
VII. quia nullum membrū frigidum est in corpore vivente. Omnia
enim à calore cordis influente calefunt. E. & cerebrum. VIII.
quia cerebrum est medulla crani. Plato enim querit illud nuncu
pat: alij cum adjectione ἐγκεφαλίτων: ut distinguatur από την. At
medulla omnis calida est: velut patet ex c. 6. & 7. l. 2. de part. anim.
IX. quia Aristot. l. 3. hist. an. c. 17. dicit, cerebrum adipe pin
guescientium pinguisculum esse: sevo vero obesorum squal
dusculum. Sed pingue calidum est: l. 4. part. an. cap. 3. quoniam
aereno

aerum & igneum: l. 2. part. an. c. 5. Verum pro affirmativa
non tantum rationes, sed etiam authoritates Hippocratis, Aristoteles,
& Galeni adferuntur. Hippocrates lib. de gland. ait, cerebrum sedem ac metropolin esse frigidi ac glutinosi. Aristoteles
lib. 1. hist. an. cap. 16. scribit, cerebrum ad tactum frigidum es-
se per naturam. Lib. 2. de part. an. cap. 7. inquit, cerebrum
omnium partium corporis frigidissimum esse: ejusq. frigiditatem
tactu percipi posse. Et lib. eodem cap. 10. causam reddit, cur
caput factum sit aequaliter: nimis enim ne cerebrum incalesceret. Ga-
lenus lib. 2. de temperam. cap. 6. & lib. de ocul. part. 2. cap. 2.
& alibi sibi cerebrum itidem frigidum statuit. Rationes
verò pro stabiliendā frigiditatem sunt sequentes. I. est Aristote-
lis loc. alleg.: quia cerebrum ad tactum sentitur frigidum. II.
ejusdem, lib. 2. part. an. cap. 7. & lib. 1. hist. an. cap. 16. quia
aequaliter. Quod autem tale, frigidum est: teste Galen. lib. 2. de
temperam. cap. 3. & comm. 18. c. 5. aphor. III. iterum Ari-
stotelis, lib. 2. part. an. cap. 7. quia in ejus mixtione frigida ele-
menta, aqua & terra, dominium obtinent. Id quod Philosophus
probat experientia. Nam cum cerebrum coquitur, indurescit
atque siccessit. Cur? quia humor a calore ignis consumitur, & ter-
rena portio relinquitur. IV. ejusdem lib. 2. part. an. c. 7. quia
cerebrum facit, ut defluxiones fiant. Vbi enim vapores elevantur
sursum, a cerebri frigiditate condensantur, ingrediuntur & serum
voruntur, & postea in varias partes delabuntur. Similis enim est
defluxionum generatio in unguis, generationi pluviarum in
maxonibus. Nam in isto vapore ex terra exhalant, efferventurque
calore in sublime. Elati usq. ad medianam aeris regionem, subsi-
stunt: & propter loci frigiditatem in aquam mutantur, ingrediuntur &
terram defluunt. V. est Galen. de Ocul. part. 2. c. 2. quia mem-
brum est, memorie, intellectui, imaginationi, sensui & motui dic-
atum. Quare si calidum factum esset, incenderetur, & incen-
sum tandem contabesceret. Adhac memoria esset instabilis. Cali-
dum quippe caput mobile est: frigidum contra. Atqui memoria re-
quies & stabilitas necessaria est. Nam calidum habentes cere-
brum, instabiles sunt & mobiles. VI. ejusdem lib. 2. de tem-
peram.

peram. cap. ult. Cum enim pili capitis præ ceteris canescant: cumq; cerebrum desillationis, tuſis, & salivationis causa sit, dubium non est, quin temperamenti sit frigidior. vii. quia facile afficitur ab externo frigore, quemadmodum & alia partes frigidae. Vnde dicebat Hippoc. aph. 18. l. 5. frigidum inimicū esse ossibus, dentibus, nervis, cerebro, dorsali medullæ: calidum vero amicum. viii. quia qualitas nutrimenti cerebri, & affectiones excrementorum ex ejus nutricione resultantium, satis demonstrant, cerebrum frigida complexionis esse. Phlegmatis enim naturam sapiunt. ix. quia nisi naturā frigidum esset, sanè & à proprijs spiritibus, quic alidi sunt ac in perpetuo fere motu: & ab exhalationibus inferiorum partium, quas instar camint recipit, inflammaretur: unde sensations essent delire: motus, quales phreniticorum, temerarij: spiritus animales, qui subtilissimi, evanescerent: idq; è magis, quoniam pars est perpetue cogitationi & imaginationi dicata. x. quia orta attestantur super principio: & quale id sit, ostendunt: sic docente Galeno in usq; c. ii. Atqui nervi, qui à cerebro oriuntur, ex communis omnium sententiā, frigidis sunt: quia exangues. Itaq; etiam sui principij frigiditatem detegunt. Nos pro cerebri quidem frigiditate pugnamus: negamus autem Aristoteli, illud actū, & ad tactum frigidum esse. Docet namq; Galenus lib. 8. de us. part. cap. 2. cerebrum quovis tempore multo calidius esse aere. Id quod verum esse deprehendes si digitum cerebro ab ossibus nudato imponheris. Influens præterea cordis calor minimè permittit, ut pars aliqua, maximè principalis, & in intimo corporis sita, actu frigida in vivente animali inveniatur. Inscias quoq; imus, cerebrum, quemadmodum Aristoteles quidem soluisse videtur cap. 7. lib. 2. part. an. prorsus à quoq; esse, squaloreq; obstum atq; horridum. Contrarium enim monstrat autoſta, & anatome. Concludimus ergo, cerebrum frigidum esse, non simpliciter & absolute, sed comparatè: habitu respectu vel ad cutem, que moderatā est temperie prædua: vel ad viscera alia: quibus caliditate longè est inferius.

I. X.

An spinalis medulla frigidior cerebro? Negantem vide-

tur

tur descendere Aristoteles lib. 2. part. an. cap. 7. Imo si textus
penitus inspicatur, spinalē medullā, quam barbari nacham,
forsan à vīdo, dorso, denominant, quia in ejus vertebris contineat-
tur, non modo non frigidam, sed omnino calidam statuit: idq. pro-
pterea, quia pinguis & obesa. Hinc laudat nature & providentiam,
quod cerebro, membrorum omnium frigidissimo, eam adjunxerit.
Poteſt enim suā caliditate exuperantiam frigiditatis cerebri con-
temperare. Præter argumentum Aristotelis sunt etiam alia in
promptu, quibus spinalē medullā cerebro minus frigidam esse
probare licet. I. quia non tantū cordi, fonti caloris, est vici-
nior: verum etiam arterie magnae, & vena cave, vasis sanguin-
nererfertis, proxima. II. quia tantam frigidorum excremen-
torum copiam non habet, quantam cerebrum. III. quia foris muscu-
lus cervicis, capitis, dorsi, thoracis, scapulae, humeri est bene tecta:
intus vero, quā cavitatem thoracis & abdominis spectat, partim
quibusdam musculus, partim visceribus precalidus munita, cere-
brum autem ossibus tantū & membranis circumdata. Verum
pro affirmante, quām tuemur, cum Galeno ex lib. 2. de tem-
per. cap. 3. has ponimus rationes. I. quia cerebrum plus alimen-
tarij & vitalis sanguinis habet, quām spinalis medulla: id quod
vasa numerosiora majora, declarant. E. hāc est calidius. II. quia
cerebrum & vasa est spirituum animalium, qui calidi. III. quia
ab inferiorum partium expirationibus, quae sursum feruntur,
increaserit. IV. quia alia principia corporis suis principiatis cali-
diora sunt: v. g. cor arterijs: hepar venis: testes vasis ejaculatorijs.
Quidani ergo & cerebrum spinali medullā, quā illius est appendicu-
la, & veluti cauda? V. quia anteriora corporis calidiora videntur
posterioribus. Ratio est: quoniam cor secundum Philos. l. 3. part.
an. c. 4. regioni anteriori ammotius, quām posteriori. Unde &
anteriora rariora, tūm pilosiora sunt posterioribus. Fide faciunt
supericia, cilia, barba, pectus, quod in plurimis hirsutum, &
pudenda. At quic cerebrum locatum magis est in parte corporis anterio-
re: juxta eundem Philos. l. 1. hist. an. c. 7. & 16. spinalis medulla
in posteriore. Contraria opinionis rationes diluemus, cūm
descensum in arenam.

An

X.

An cerebrum in passis humidum sit? **Omnino.** Hippocrates enim l. de plaga. cerebrum metropolin glutinosi vocat. Aristoteles l. i. Hist. ani. cap. 16. homini humidissimum esse assert. Galenus l. 2. de temperam. c. 3. idem in humidarum partium ab eo collocat: id quod ex ejus mollitie conjectari posse scribit. Quod enim molle est, humidum pronunciat: quod durum, siccum: præstum si mediocriter in activis se habeat qualitatibus. Neg. enim subdit, si quid cum summo frigore durum representatur, id etiam siccum est: nec, si quid cum vehementi calore est molle, idem statim est humidum. Ceterum Galenus ibidem cerebrum non modò calidius: venum etiam humidius spinali medullâ statuit: & propterea etiam mollius. Partem autem ejus anteriorem tantò humidior em dicit posteriore, quantum eâ est mollior. Causam vero, cur cerebrum humidum & molle esse debuerit, explicat l. 8. de us. part. c. 6. Decebat enim ipsum tale esse: quia omnes recipit sensus, omnesq; imaginationes, aq; intellectus completitur. Quod ergo facile immutatur, id est in hujusmodi actionibus & perpassioneis aptissimum. At quod mollius est immutatur facilius quam durum. Præter hanc causam idem l. de Ocul. part. 2. c. 2. etiam duas alias addit: 1. ne ex continuo motu desiccatur. Motus enim calorem excitat: calor vero humiditatem desiccat. 2. ut nervi ab eo procedentes sint molles. Impossibile enim est a duro molle: aut a molli durum produci. Tradit enim ista tam sibi nervorum distinctionem in molles & duros; in sensitivos & motivos: & illos quidem a cerebri prorâ, tanquam humidiorē: hos vero ab ejusdem puppi, utpote sicciora & duriore, emanare sibi persuadet;

De qua tamen jam exerc. 18. problema.

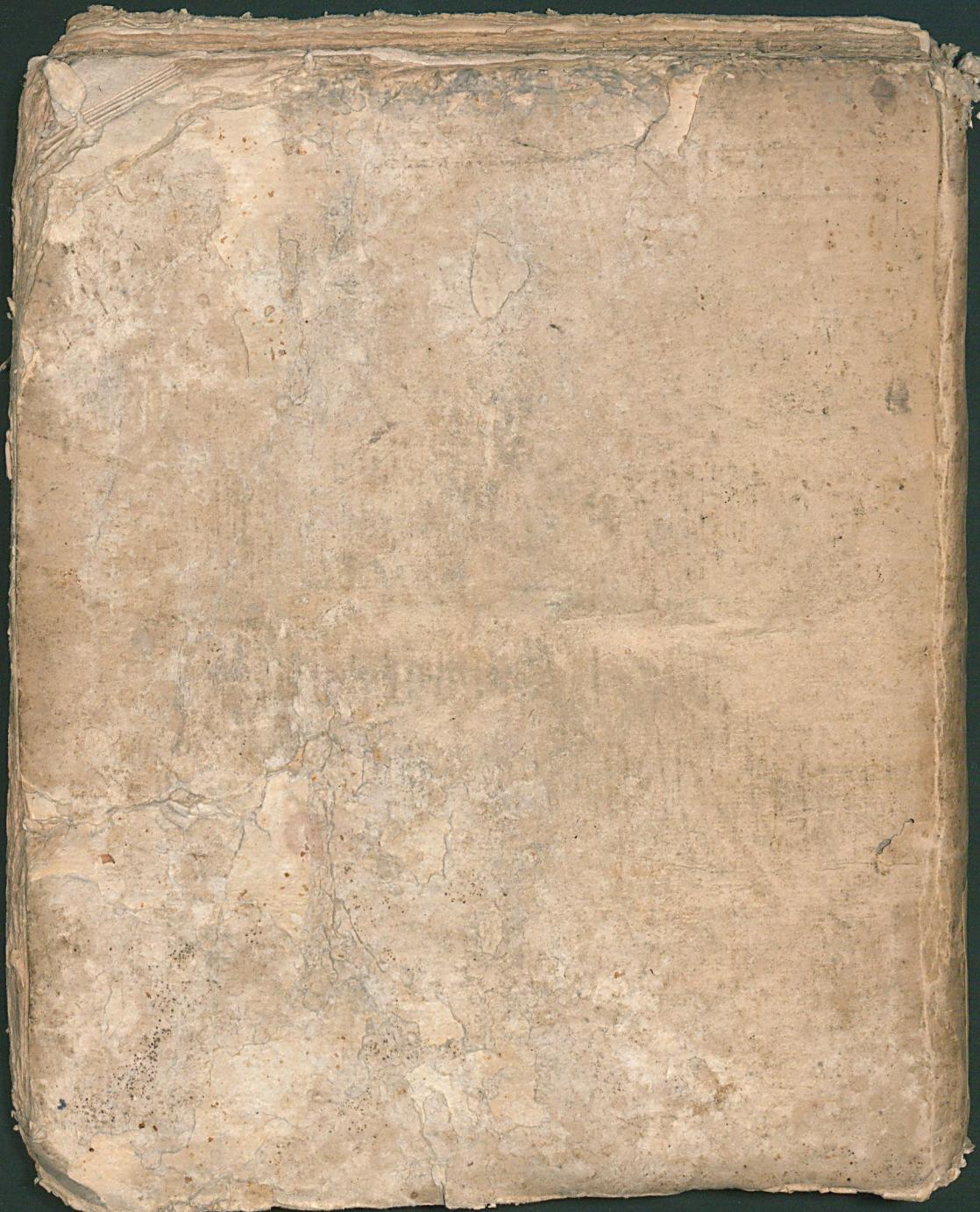
ma. 9. actum.

F I N I S.

01 A 6570

ULB Halle 3
002 937 867

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue Cyan Green Yellow

Red

Magenta

Black

White

3/Color

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Centimetres
Inches

